

Наукові перспективи
Видавнича група

СУЧАСНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАУКИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

у рамках роботи Видавничої групи
"Наукові перспективи"

Матеріали XXI Міжнародної науково-
практичної конференції (07 червня 2022 року,
м. Дебрецен (Угорщина) дистанційно)

Мирного неба!
Більшої України!

Міжнародний економічний інститут (Есеніце, Чехія)
Central European Education Institute (Братислава, Словаччина)
Національний інститут економічних досліджень (Батумі, Грузія)
Казахський національний університету імені аль-Фарабі (Казахстан)
Інститут філософії та соціології Національної Академії Наук
Азербайджану (Баку, Азербайджан)
Батумський навчальний університет навігації (Батумі, Грузія)
Регіональна Академія Менеджменту (Казахстан)
Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея докторів
наук з державного управління» (Київ, Україна)
Громадська організація «Асоціація науковців України» (Київ, Україна)
Університет Новітніх Технологій (Київ, Україна)
у рамках Видавничої групи «Наукові перспективи»

СУЧАСНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАУКИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Матеріали XXI-ої Міжнародної науково-практичної конференції

(07 червня 2022 року, у м. Дебрецен (Угорщина), дистанційно)

2022 р.

International Economic Institute s.r.o. (Jesenice, Czech Republic)
Central European Education Institute (Bratislava, Slovakia)
National Institute for Economic Research (Batumi, Georgia)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)
**Institute of Philosophy and Sociology of Azerbaijan National Academy of
Sciences (Baku, Azerbaijan)**
Batumi Navigation Teaching University (Batumi, Georgia)
Regional Academy of Management (Kazakhstan)
**Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences
in Public Administration" (Kyiv, Ukraine)**
**Public Organization Organization "Association of Scientists of Ukraine"
(Kyiv, Ukraine)**
University of New Technologies (Kyiv, Ukraine)
within the Publishing Group "Scientific Perspectives"

MODERN ASPECTS OF MODERNIZATION OF SCIENCE: STATUS, PROBLEMS, DEVELOPMENT TRENDS

Materials of the 21th International Scientific and Practical Conference

June 7, 2022, Debretsen (Uhorshchyna) remotely

2022

УДК 001.3-048.35:0/9](06)
С91

Схвалено до друку Президією Громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення № 1/6-22, від 02.06.2022)

Матеріали конференцій індексуються у міжнародній пошуковій системі Google Scholar

Організаційний комітет конференції:

І.В. Жукова - канд. н. держ. упр., доц.; *Є.О. Романенко* - д-р держ. упр., проф., Заслужений юрист України; *О.М. Непомнячий* - д-р держ. упр., проф., Заслужений будівельник України; *О.І. Дайій* - д-р економ. н., проф., Заслужений працівник освіти України; *В.Л. Федоренко* - д-р юр. н., проф., Заслужений юрист України; *О.М. Макаренко* - д-р мед. н.; *Маркета Павлова* – директор Міжнародного економічного інституту (Прага, Чехія); *Юрій Кійков* - доктор інформатики, доктор технічних наук у галузі розвитку освіти (Тепліце, Чехія); *Володимир Бачишин* - доцент кафедри економіки (Братислава, Словаччина); *Петер Ошват* - доцент юридичного факультету (Братислава, Словаччина); *Л.С. Ахметова* - доктор історичних наук, професор політології, професор кафедри ЮНЕСКО (Казахстан); *Бадрі Гечбаія* - доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія).

Секретар: *А.С. Ковальчук* - здобувач ступеня доктора філософії (PhD).

Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XXI Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. І.В. Жукової, Є.О. Романенка. м. Дебрецен (Угорщина): ГО «ВАДНД», 07 червня 2022 р. 544 с.

У матеріалах XXI-ої Міжнародної науково-практичної конференції висвітлені: проблемні аспекти забезпечення безпеки національної економіки, її стабілізації та сталості, здатності до постійного оновлення, вдосконалення; дослідження щодо здійснення освітнього процесу в закладах післядипломної педагогічної освіти в умовах дистанційного та змішаного навчання; особливості формування соціально-психологічних особливостей «soft skills» у майбутніх психологів; питання пов'язані з протидією проявам корупції, особливо у секторі оборони України.

Матеріали будуть корисними та цікавими науковцям, викладачам, педагогам-практикам, представникам органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачам вищої освіти, громадсько-політичним діячам, а, також, усім, хто цікавиться міжнародним досвідом реалізації інноваційних освітніх процесів.

Матеріали подані в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

© автори, 2022

© Громадська наукова організація «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління», 2022

© Громадська організація «Асоціація науковців України», 2022

© Видавнича група «Наукові перспективи», 2022

Гулак А.М.
викладач української мови та літератури,
*Фаховий медико-фармацевтичний коледж
Полтавського державного медичного університету
м. Полтава, Україна*

**СТРУКТУРНО-ЗМІСТОВІ ОСОБЛИВОСТІ
ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕМИ «ТИТАН ДУХУ І ДУМКИ:
ІВАН ФРАНКО» НА ЗАНЯТТІ УКРАЇНСЬКОЇ
ЛІТЕРАТУРИ**

Опанування предметом «Українська література» дає змогу здобувачам освіти ознайомитися із кращими зразками художньої літератури, прослідкувати процес становлення українських письменників як творчих особистостей на культурній арені Батьківщини та світу, формувати та розвивати творчі здібності і художньо-естетичні смаки нового читацького покоління, удосконалювати навички критичного мислення під час аналізу літературних зразків. Ці та інші здобутки сприятимуть гармонійному розвитку особистості студента у майбутньому.

Насьогодні важливу роль відіграє сучасний підхід до вивчення літератури. Тому чи не найбільша частина компетентностей, представлених програмою української літератури (рівень стандарт), спрямовані на формування лідерських якостей здобувачів освіти. Сюди можемо віднести уміння ідентифікувати себе як представника певної культури, толерантно відстоювати власну позицію в дискусії, аргументовано й грамотно висловлювати особисту думку щодо суспільно-політичних питань, уникати дискримінації інших у процесі спілкування, здатність співчувати, довіряти й викликати довіру, готовність брати відповідальність за себе та

інших, розуміння ролі комунікативних умінь для успішної професійної кар'єри [4].

На прикладі практичного заняття української літератури із теми «Титан духу і думки: Іван Франко» розглянемо особливості формування лідерських здібностей у студентів.

Програмні результати навчання до визначеної теми формують такі складові лідерської компетентності:

- студент висловлює судження про передумови становлення Франка-лідера;

- аналізує прагнення та досягнення поета у сфері політики, історії, лінгвістики, літературознавства, економіки, фольклористики, філософії, психології та публіцистики;

- пояснює вплив І. Франка на світогляд своїх нащадків;

- висловлює власні міркування про напрямки діяльності послідовників письменника;

- творчо проектує місце та значення постаті Каменяра у сучасному світі, його вплив на становлення і розвиток державності України у другій половині ХХ с.

- виокремлює та аналізує проблеми лідерства у художніх творах письменника;

- висловлює власні міркування про вчинки й характер героя-лідера у творчості поета, про якості, що формують його характер;

- співвідносить та порівнює Франка-лідера із авторитетними українцями-сучасниками тощо.

Для реалізації представлених умінь та навичок на занятті української літератури ефективним та методично доцільним буде кейсовий (або модульний) спосіб подачі навчального матеріалу. Це зумовлено різнобічністю діяльності Івана Франка.

З метою підсилення актуальності теоретичного матеріалу з теми кожен інформаційний кейс підкріплюємо новітніми поглядами на життєві віхи та творчість Каменяра.

Втілити цей аспект на занятті є можливим завдяки розвінчуванню традиційних міфів про постать видатного письменника.

Прикладами таких міфів є, по-перше, походження митця із бідної та неосвіченої родини коваля (коваль на той час мав дуже шановану професію, а про «темну» родину знаходимо роз'яснення в автобіографічному оповіданні «У кузні» [1]), по-друге, значний час поширювана інформація про хворобу, від якої начебто помирав Вічний революціонер, - сифіліс (а насправді цією страшною недугою був ревматоїдний артрит) [3] та інші розповсюджені недостовірні дані.

Розвитку креативності та критичного мислення як елементів лідерської компетентності у здобувачів освіти сприятимуть і ретельно підібрані методи та форми організації навчально-виховної діяльності на занятті. М. Скаткін та І. Лернер наголошують на ефективності творчих, проблемно-пошукових методів. До них можемо віднести дебати (тема «Громадсько-політична діяльність І. Франка»), інтерактивне заняття з елементами тренінгу («Що таке поступ?»), заняття-історичний екскурс (кейс «Революція 1848 року та польсько-українські взаємини»), веб-марафон («Творчість І. Франка крізь призму індійської культури»), конкурс художніх творів («Я - Каменярь»), літературні читання з елементами інсценізації (кейс «Поетична збірка «Зів'яле листя»»), інтерв'ю (блок «Франко і сучасники»), молодіжний проект («Постать як енциклопедія»). Ці та інші види організації навчально-виховного процесу під час вивчення теми «Титан духу і думки: Іван Франко» сприятимуть удосконаленню лідерських навичок.

Задіяні викладачем навчально-методичні інструменти дають змогу сфокусувати увагу та зусилля на досягненні життєво важливої для студента й суспільства мети, увиразнити ключові компетентності [4]. Тому доцільним буде

використання наступних методів і форм подачі нового матеріалу на занятті української літератури:

- аудіокнига, пісня (кейс «Поетична творчість І. Франка»);
- відео-презентація (модуль «Особливості життєвого шляху Каменяря»);
- літературний буклет (блок «Аналіз прозових творів письменника»);
- бук-трейлер (кейс «Пролог до поеми «Мойсей» - заповіт українському народові»);
- тизер, міні фільм (модуль «Значення творчості Івана Франка. Її актуальність»);
- віртуальний музей (блок «Походження Каменяря»).

Змістові акценти в середині кожного міні кейсу ставимо на тих здібностях та досягненнях постаті, які визначають особистість лідера. З цією метою оптимальним є проведення інтегрованого заняття, яке включатиме в себе елементи суміжних навчальних дисциплін, наприклад: українська література – громадянська освіта – географія, українська література – українська мова, українська література – історія: Україна і світ, філософія – українська література, українська література – зарубіжна література.

Для прикладу проаналізуємо інтегроване заняття із суміжних дисциплін «українська література -українська мова», що може бути реалізоване у формі конкурсу художніх творів під назвою «Я - Каменярь». Приклад Франка-лідера для здобувачів освіти прочитується у такому змістовному наповненні вступної частини заняття:

- Франко здобув велику славу уже в 20 років, ставши першим професійним письменником України;
- був номінований на Нобелівську премію з літератури у 1916 р.;
- знав 14 мов, першим у Галичині почав вживати слово «український»;

- Франко приділяв увагу питанню літературної мови, написавши такі праці: «Етимологія і фонетика в южноруській літературі», «Літературна мова і діалекти» (1907), «Причинки до української ономастики» (1906) та ін.;

- відстоював думку про єдину українську літературну мову, вироблену на наддніпрянських діалектах і збагачену західно-українськими говірками;

- за праці на відтинку філології Харківський університет 1906 року нагородив Франка почесним докторатом, крім того, він був членом багатьох слов'янських наукових товариств [2].

Для ефективного лінгвістично-літературного аналізу презентованих творчих робіт студентів запроваджуємо груповий вид діяльності. У свою чергу такий спосіб організації роботи для здобувачів освіти надасть змогу відшліфувати уміння та навички комунікативної взаємодії між членами колективу, мотивуватиме до самоідентифікації особистості в соціумі, спонукатиме брати відповідальність за свої рішення та дії громади, сприятиме розвитку емпатії, толерантності, організованості, дисциплінованості та інших якостей, що є базовими складниками лідерської компетентності.

На етапі контролю знань можливим є втілення методу взаємооцінювання із детальним аналізом творчих робіт. Цей інструмент заключної частини безпосередньо пов'язаний із розвитком критичного мислення майбутнього лідера. У підсумку до заняття варто процитувати франкознавця, директора Львівського літературно-меморіального музею Івана Франка – Горака Романа Дмитровича: «...Українська молодь, яка організувала ювілей Іванові Франку (до 25-річчя літературної діяльності) на переддень урочистостей, що відбулися у театрі Скарбка, в такий спосіб довела, що без Франка наше майбутнє неможливе й Іван Франко є саме той, хто має вести націю за собою, тобто визнали своїм лідером» [2].

Отже, постать Івана Франка чи не найкраще в усій українській літературі підходить на роль Мойсея-лідера, саме тому на сьогодні беззаперечною є актуальність вивчення теми «Титан духу і думки: Іван Франко» в ключі розвитку лідерської компетентності у здобувачів освіти. У статті було обґрунтовано доцільність використання тих чи інших новітніх форм і методів організації навчально-виховного процесу, а також способу структурування та відбору дидактичного матеріалу з теми заняття і акцентовано на тих якостях особистості, що формують майбутнього студента-лідера.

Список використаних джерел:

1. Дев'ятко Н. Іван Франко і сучасність (сучасні підходи та ресурси у вивченні та популяризації творчої та наукової спадщини Івана Франка) [Електронний ресурс] / Н. Дев'ятко // *Ключ*. – С. 1. – 2016. – Режим доступу: <https://chl.kiev.ua/KEY/Books/ShowBook/408>.

2. Козирева Т. Роман Горак: Іван Франко не дає спокою багатьом до сьогодні [Електронний ресурс] / Т. Козирева // *День*. – С. 1. – 2011. – Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/uk/article/kultura/roman-gorak-ivan-franko-ne-daie-spokoyu-bagatom-do-sogodni>.

3. Смольницька О. Іван Франко: нерозкрита загадка [Електронний ресурс] / О. Смольницька // *Український інтерес*. – С. 1. — 2021. — Режим доступу: <https://uain.press/blogs/ivan-franko-nerozkrita-zagadka-920498>.

4. Українська література: Програма для навчальних освітніх закладів. 10-11 класи (рівень стандарту). Навчальні програми для 10-11 класів. *Освітні програми* [Електронний ресурс] / С. 2-8. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

